

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 8 ΙΟΥΛΙΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

**Διδαγμένο κείμενο
Θουκυδίδη *Περικλέους Ἐπιτάφιος* (36)**

«Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ οἰκοῦντες διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν· κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὄσσην ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον. τὰ δὲ πλείω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἶδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα ἐκτίθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἑλληνα πολέμιον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρογορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἔάσω. ἀπὸ δὲ οἷας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἷας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπὶ τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὄμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι ἐπακοῦσαι αὐτῶν».

Α. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το απόσπασμα: «ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα... ἐπακοῦσαι αὐτῶν».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1. Με ποιο επιχείρημα στο παραπάνω απόσπασμα διαφοροποιείται ο λόγος του Περικλή από τους άλλους Επιταφίους και σε ποιες διαπιστώσεις καταλήγετε για τις ηγετικές του ικανότητες;

Μονάδες 10

B2. Αφού εντοπίσετε τις σχετικές φράσεις του κειμένου με τις οποίες ο Περικλής δηλώνει τις τρεις γενιές, να σχολιάσετε την αξιολογική διαβάθμιση των γενεών αυτών από το ρήτορα.

Μονάδες 10

B3. Με βάση το χωρίο του κεφ. 36: «ἀπὸ δὲ οἴας τε ἐπιτηδεύσεως ... μεγάλη ἐγένετο» να τεκμηριώσετε με επιχειρήματα ότι το ήθος των πολεμιστών, όπως αυτό προβάλλεται στο μεταφρασμένο απόσπασμα του κεφ. 43 (που παρατίθεται παρακάτω), είναι αποτέλεσμα των παραγόντων που συνέβαλαν στο αθηναϊκό μεγαλείο.

Θουκυδίδη Περικλέους Ἐπιτάφιος (43)

[...] Κι όταν αντιληφτείτε το μεγαλείο της, βάλτε στον νου σας ότι τη δύναμη αυτή την απέκτησαν άντρες τολμηροί που είχαν συνείδηση του καθήκοντος και με φιλότιμο την ώρα του αγώνα· και που, κάθε φορά που αποτύχαιναν σε κάποιο εγχείρημά τους, δεν επέτρεπαν βέβαια στον εαυτό τους να στερήσει την πόλη απ' τη δική τους ανδρεία, αλλά πρόσφεραν σ' αυτή την πιο ωραία συνεισφορά ...

Μονάδες 10

B4. Τι γνωρίζετε για το έργο του Περικλή;

Μονάδες 10

- B5.** Να γράψετε δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ἔδέξαντο, πόλιν, ἔργα, τρόπων, ἑπακοῦσαι.

Μονάδες 10

Γ. Αδίδακτο κείμενο
Λουκιανού «Περὶ τοῦ ἐνυπνίου» (10)

(10) Ἦν δ' ἔμοι πείθη, πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις θαυμαστάς, καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκῆρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. Λήσει δέ σε οὔτε παλαιὸν οὔδεν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προόψει μετ' ἔμοῦ, καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

ἀκῆρατος = αμιγής, ἀμόλυντος, καθαρός.

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

πείθη : το ίδιο πρόσωπο στην ίδια ἐγκλιση και φωνή του αορίστου β'

ἀπαγγέλλουσα : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής μέλλοντα της ίδιας φωνής

λήσει	: το ίδιο πρόσωπο στην προστακτική του ενεργητικού αορίστου β'
προόψει	: το απαρέμφατο στον ενεστῶτα της ενεργητικής φωνής
ἔστί	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού.

Μονάδες 5

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

πράξεις	: τη γενική ενικού
πραότητι	: την ονομαστική ενικού
ἀκήρατος	: την αιτιατική ενικού του θηλυκού γένους
ἀληθῶς	: το συγκριτικό βαθμό του ίδιου τύπου
οὐδὲν	: τη δοτική ενικού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 5

Γ3.α. «Ἦν δ' ἔμοι πείθη, [...] ἐπιδείξω καὶ [...] κατακοσμήσω [...]».

Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι, ώστε να δηλώνει την απλή σκέψη του λέγοντος και την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον.

Μονάδες 4

Γ3.β. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τα παρακάτω:
ἀνδρῶν, ἔμπειρον, σου, συνέσει, ταῦτα, τὰ μέλλοντα.

Μονάδες 6

ΟΛΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10:00.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ